Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Jordi de Cercs

Cercs

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	prop del nucli de Sant Jordi.
Emplaçament	Dalt del turó que domina el poble de Sant Jordi, quedant situat al nord-oest del nucli.

Coordenades:

Latitud:	42.15254
Longitud:	1.85188
UTM Est (X):	405142
UTM Nord (Y):	4667351

Classificació

Número de fitxa	08268 - 4
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Romànic Modern
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL núm. 1006-I, 13/04/2005
Número inventari	si. IPA 3223
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Solsona. Plaça Palau, núm. 1. 25280 Solsona
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa:	dj., 03/03/2016 - 01:00

Descripció

Es tracta d'una església romànica que ha sofert diverses reformes al llarg dels segles. És un edifici d'una sola nau de tall rectangular, coronada amb absis semicircular que s'orienta a llevant. La coberta de la nau cau a dos vessants i presenta un carenat, orientat est-oest, paral·lel a la façana d'accés (sud); la de l'absis és semicircular gràcies als dos carenats que defineixen la forma i la inclinació vers l'est. Originàriament, però, l'absis cobria amb un quart d'esfera fet amb blocs de pedra regulars. A banda i banda de l'església, a l'alçada mitja de la nau, s'obren dues petites capelles de tall quadrangular, que sobresurten en planta del parament i que van ser construïdes al segle XIII. Aquestes capelles, que en alçada s'aixequen fins a mig mur de tancament, cobreixen a dos vessants i presenten un carenat, orientat nord-sud, perpendicular a la façana d'accés. Des del mur de ponent s'aixeca un campanar d'espadanya de dos ulls, d'època moderna. En quant als materials, es tracta d'un edifici construït en base a murs de pedra amb carreus mínimament escairats, de mida mitjana, rejuntats amb morter orgànic. A les cantonades es disposen carreus més grans i ben treballats, fet que atribueix consistència i reforça l'estructura. El conjunt de cobertes és de teula àrab. En quant a les obertures, l'edifici presenta un únic punt d'accés, que s'obre a migdia, a partir d'una porta adovellada de mig punt. Tanmateix, es troba una porta a l'oest, també adovellada, que resta tapiada. Un conjunt de finestres de doble esqueixada, cobertes amb arc de mig punt, il·luminen l'interior de la nau: dues a l'absis, tres a la façana de migdia (una de les quals és tapiada). Cal assenyalar que a llevant, sobre de l'absis, es troba una finestra cruciforme, mentre que per ponent l'edifici s'il·lumina mitjançant un òcul. L'interior de l'edifici deixa veure que la nau cobreix a partir d'una volta de canó apuntada sustentada per dos arcs torals de reforç, també apuntats; excepte el darrer terç de ponent, que la coberta va ser refeta amb materials contemporanis arran de les obres de rehabilitació i restauració. La nau, que es divideix en tres trams, comunica amb les capelles a través d'arcs de mig punt sense ornamentar. A partir de les excavacions i treballs que es van desenvolupar al llarg de les dècades dels anys seixanta i setanta, es sap que existia un cor de fusta. En els decurs dels treballs es van localitzar i recuperar diverses peces d'interès històric i patrimonial, destacar que es va localitzar un tenant d'altar que avui dia resta col·locat com a base de la mesa d'altar. Entre les tasques realitzades durant el procés d'excavació hi destaca la consolidació i neteja dels paraments. A mitjans de la dècada dels vuitanta es van dur a terme les reformes en la coberta de la nau i de l'absis. A l'interior de la nau es conserva una pica baptismal de secció troncocònica, força senzilla en quant a acabats, que resta pendent d'instal·lar, junt amb altres peces arquitectòniques recuperades arran de les obres de restauració. Al costat sud de l'església hi ha el cementiri, aquest compta amb un petit mur perimetral de tancament, que té dos accessos, el principal al costat de ponent, és a través d'un portal coronat per una llinda plana monolítica. L'accés del mur del cementiri és també el pas per accedir a l'església. Al cementiri es conserven algunes làpides de pedra i una peça quadrangular que sembla correspondre a una base d'una creu.

Observacions:

L'accés es fa des del mateix nucli urbà i a través del carrer conegut com a Camí de Sant Jordi.

Història

Tot i que avui és coneguda amb el nom de Sant Jordi, fins el segle XIX la seva advocació va ser a Sant Andreu. Originàriament, es pensa que era una de les esglésies que pertanyien jurisdiccionalment al Bisbat d'Urgell i que possiblement estigués dintre del terme del castell de Fígols. Encara que el primer esment documental a les possessions de Cercs data de principis del segle XI, no serà fins l'any 1312 quan un document, en el que es parla de la visita que Galceran Sacosta feu a l'església de Sant Andreu de Cercs, es refereixi directament a aquesta ermita. El 1363 un document en fa esment de nou; en aquest l'església és citada com part d'una venda que la reina Elionor fa a Pere Fresc de Berga. El segle XVIII apareix sota la

jurisdicció de les esglésies de Santa Maria de Baells i Sant Quirze de Pedret. Avui en dia l'església, dedicada a Sant Jordi, resta sense culte habitual, encara que es manté l'aplec anual. Entre les troballes que es conserven gràcies als treballs de restauració realitzats als anys setanta, hi destaquen el tenant de l'altar i una lipsanoteca amb relíquies. Les reformes en la coberta de la nau i de l'absis es van dur a terme a mitjans de la dècada dels vuitanta.

Bibliografia

GAVIN, Josep M. (1985). Inventari d'Esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona: Arxiu Gavin.
PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): "Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs." Fitxa R. 3. Ajuntament de Cercs.
SERRA, Rosa. (et al.) (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga.
SERRA, R. (2006): Cercs. La mirada del fotògraf. Berga: Zenobita edicions.
SITJES I MOLINS, X. (1986): Esglésies romàniques del Bages, Berguedà i Cardener. Ed. Llibreria Sobrerroca. Manresa.
TORRES, C.A.(1905): Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà. Barcelona.
VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1. Artestudi Eds. Barcelona.
VV.AA. (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, vol.5. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Sant Jordi de Cercs

